

Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesinin Çocuk Suçluluğuna Karşı Toplumsal Tepkiler Hakkında Üye Devletlere R (87) 20 Sayılı Tavsiye Kararı*

(Bakan Delegeleri komitesinin 17 Eylül 1987 tarihli 410 uncu oturumunda Bakanlar Komitesince kabul edilmiştir.)

Bakanlar Komitesi. Avrupa konseyi Sözleşmesinin 15.b maddesi gereğince.

Gençlerin gelişmekte olan varlıklar olduğunu ve bu nedenle onlar hakkında alınan tüm tedbirlerin eğitici karakter taşımaları gerektiğini düşünerek;

Çocuk suçluluğuna karşı toplumsal tepkilerin, küçüklerin kişiliğini, özel ihtiyaçlarını dikkate alması gerektiğini ve ikinci konuda uzmanlaşmış müdahalelere ve uygun görüldüğünde, özellikle Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Deklarasyonunda belirlenmiş ilkelere dayalı özel iyileştirmelere gerek duyulduğunu düşünerek;

Küçüklere yönelik ceza sisteminin, kendi hedefi olan eğitim ve sosyal entegrasyon amacıyla karakterize edilmeye devam edilmesi ve mümkün olabildiğince küçükler için hapis cezasının kaldırılması gereğine inanarak;

Küçüklere hakkında alınan tedbirlerin, tercihen kendi doğal çevrelerinde ve özellikle yerel düzeyde, toplumun katılımıyla uygulanması gerektiğini düşünerek;

Küçüklere, yetişkinlerle aynı garanti prosedürlerinin sağlanması zorunluluğuna bakarak;

Avrupa Konseyi'nin çocuk suçluluğu alanında yaptığı önceki çalışmaları ve özellikle, çocuk suçluluğu ve sosyal değişim hakkındaki R (78) 62 sayılı Tavsiye Kararını ve "Çocuk Suçluluğunu Önleme: Değişen Toplumda Sosyalleştirme Kurumlarının Rolü Hakkındaki 14 üncü Kriminolojik Araştırma Konferansı" sonuçlarını dikkate alarak;

Çocuk Adaletinin İcrası Hakkında Birleşmiş Milletler Minimum Standart Kurallarını gözönünde bulundurarak (Pekin Kuralları);

Üye devletlerin hükümetlerine, gerekiyorsa, mevzuat ve uygulamalarını aşağıdaki amaçlarla yeniden gözden geçirmelerini tavsiye eder:

I-ÖNLEME

1-Çocuk suçluluğunun ve uyumsuzluğunun önlenmesi için özel çaba harcanması veya buna devam edilmesi, bunun özellikle aşağıdaki şekilde yapılması

a) Genç kişilerin toplumla bütünleşmelerini geliştirme konusunda kapsamlı bir politika uygulayarak;

b) Toplumla daha iyi bir bütünleşme için. bu alanda ciddi zorluklar yaşayan gençlere okullarda gençlik veya spor organizasyonlarında, deneyimsel temelde özel yardım sağlanarak ya da özel programlar uygulanarak;

c) Gençlerin suç işlemleri konusunda sunulan fırsatları azaltmak için teknik ve durumsal tedbirler alınarak;

II- VAZGEÇME- UZLAŞMA

2- Savcılık aşamasında veya polisin savcılık işlevlerini yürüttüğü ülkeler bakımından polis aşamasında, küçüklerin ceza adaleti sistemine dahil olmasının ve aleyhlerine açılan davaların sonuçlarından etkilenmesinin önlenmesi için, vazgeçme ve uzlaşma usullerinin geliştirilmesinin teşvik edilmesi, bu usullerin uygulanmasında çocuk koruma kurulları veya servisleriyle birlikte çalışılması;

3- Bu tür prosedürlerin sağlanması için gerekli tedbirlerin alınması:

- Vazgeçme şartlı ise küçüğün tedbir konusunda muvafakat alınır ve eğer gerekliyse ailesinin işbirliği sağlanır;

- Mağdur kadar küçüğün de haklarına ve çıkarlarına uygun dikkat gösterilir

III- KÜÇÜKLERE KARŞI USULİ İŞLEMLER

* Metinler Necati NURSAL'a ait Uluslar arası Cezaevi Standartları ve Denetimli Serbestlik Kuralları Kitabı'ndan alınmıştır.

4- Etkin eğitim faaliyetlerinin sağlanması için gereksiz gecikmelerden kaçınılarak küçüklerin yargılamalarının daha hızlı yapılmasının sağlanması;

5- Çocuk mahkemesi bulunuyorsa, küçüklerin yetişkin mahkemelerinde yargılanmasının önlenmesi;

6- Küçüklerin mümkün olduğunca nezarethanede tutulmasının önlenmesi ve her durumda savcılık yetkililerinin nezarethaneleri denetleme konusunda teşvik edilmesi;

7- Daha büyük yaştaki çocuklarca işlenen çok ciddi suçlara ilişkin istisnai durumlar dışında, küçüklerin tutuklu yargılanmasından kaçınılması; bu gibi durumlarda ise, tutukluluk süresinin sınırlandırılması ve küçüklerin yetişkinlerden ayrı yerde tutulması; kural olarak tutuklama kararının, alternatif teklifler konusunda bir sosyal yardım bölümüne danışıldıktan sonra verilmesinin sağlanması;

8- Polis soruşturması da dahil olmak üzere, usuli işlemler sürecinde küçüklerin hukuki durumlarının güçlendirilmesi için aşağıdaki diğer hakların tanınması:

- Masumiyet karinesi;

- Gerekğinde resmi olarak atanan ve ücreti devletçe ödenen bir avukatın yardımından yararlanma hakkı;

- Usuli işlemlerin başlangıcından itibaren bilgilendirilmesi zorunlu olan ebeveyn veya bir başka kanuni temsilciyi hazır bulundurma hakkı;

- Küçüklerin tanıkları çağırma, sorgulama ve yüzleşme hakkı;

- Küçüklerin ikinci bir uzman görüşü veya eşit değerinde bir soruşturma tedbirini talep imkanı;

- Kendilerine uygulanması düşünülen tedbirler hakkında konuşma ve gerektiğinde görüş bildirme hakkı

- Kararı temyiz etme hakkı;

- Verilen tedbir kararının yeniden gözden geçirilmesi için başvurma hakkı;

- Özel hayatlarına saygı gösterilmesini isteme hakkı;

9- Usul sürecinin değişik aşamalarında görev alan kişilerin (polisler, avukatlar, savcılar, hâkimler, sosyal çalışmacılar) küçükler ve çocuk suçluluğuna ilişkin hukuk kuralları konusunda özel bir eğitim almaları yönünde yapılacak düzenlemelerin teşvik edilmesi;

10- Küçük hakkında polis kayıtlarında yer alan karar girişlerinin gizli kalmasının ve sadece adli mercilerle veya eşdeğer mercilerle paylaşılmasının ve reşit olduktan sonra, ulusal hukukla belirlenen zorunlu durumlar dışında ilgili hakkındaki bilgilerin kullanılmamasının sağlanması;

IV- MÜDAHALELER

11-Çocuk suçlulara öngörülen müdahalenin tercihen küçüğün doğal çevresinde yerine getirilmesinin kişiliklerine ve eğitim haklarına saygı gösterilmesinin ve kişisel gelişmelerinin desteklenmesinin sağlanması;

12- Müdahalenin sınırlı bir süre için olması ve sadece idari mercilerce belirlenebilmesi ve müdahalenin aynı mercilerce önceden belirlenmesi daha erken sona erdirilebilmesinin sağlar;

13- İkamet mahallinde bakım esas olursa:

-Kişinin yaşına, zorluklarına ve geçmişine en uygun ikamet biçimlerinin sağlanabilmesi için ikamette bakım şekillerinin çeşitlendirilmesi(kabul eden aileler, evler)

-Sosyal, ekonomik, kültürel çevreyle bütünleştirecek küçük çapta kurumlar kurulması;

-Küçüklerin özgürlüğünün mümkün olduğunca az kısıtlanmasının sağlanması ve bunun yapılmasına yargısal kontrol altında karar verilmesi;

-Kurumsal eğitimin tüm biçimlerinde, mümkün olduğunca küçüğün ailesiyle ilişkilerinin kuvvetlendirilmesi;

Tutukluluk veya hükümlülüğün çok uzakta veya ulaşılmaz mesafedeki yerlerde yerine getirilmesinden kaçınılması;

Tutukluluk veya hükümlülüğün yerine getirildiği yer ile aile arasında iletişim kurulması;

14-Hapsetme uygulamasının dereceli olarak terk edilmesi ve alternatif tedbirlerin sayısının

artırılması amacıyla, boş zaman ve diğer etkinliklerinin yanı sıra eğitim ve mesleki eğitim yoluyla toplumla bütünleşme için daha geniş fırsatlar sağlayan tedbirler arasında tercih imkânı sağlanması;

15-Bu tedbirler arasında özellikle şunlara dikkat edilmesi:

- Denetimli Serbestlik altında gözetim ve yardıma tabi tutmak;
- Küçüğün sosyal uyum konusundaki kapasitesinin, yoğun eğitim faaliyetleri (yoğun uzlaşma tretmanı dahil) vasıtası artırılarak, ısrarlı suçlu davranışıyla başa çıkmayı amaçlamak;
- Kamu hizmetinde çalışmanın küçüğün yaşına ve eğitim ihtiyaçlarına uygun olması gereği;

16-Ulusal hukuka göre, hapis cezası verilmesinin kaçınılmaz olduğu durumlarda:Küçüğün koşullarına uygun ceza derecesinin saptanması ve cezanın çekilmesi sırasında, özellikle cezanın tecil edilmesi ve geri alınmasının yanısıra, yarı özgür ve erken tahliye haklarını da kazanmaya ilişkin olarak hukukça yetişkinlere tanınandan daha elverişli koşulların tanınması;

Mahkemeden hapis cezası verme gerekçelerini belirtmesinin istenmesi;

-Küçüklerin yetişkinlerden ayrılmaları ya da istisnai hallerde tretman amacıyla birarada bulunmalarının tercih edildiği durumlarda, küçüklerin yetişkinlerin zararlı etkilerinden korunması;

-Genç mahpuslara tercihen toplumun katılımıyla veya yeniden topluma kazandıracak başka bir tedbirle birlikte hem eğitim hem de mesleki eğitimin sağlanması

-Tahliye sonrası eğitsel destek sağlanması ve küçüklerin sosyal rehabilitasyonuna mümkün olan yardımın yapılması;

17-Şayet gerekiyorsa, ilgili mahkemelerin, suçluların kişiliklerini gözönüne alarak, toplumla bütünleşmelerini destekleyen ve eğitsel nitelikte olan cezalar verme fırsatına sahip olmalarını sağlayacak şekilde, genç yetişkin suçlulara ilişkin mevzuatlarını yeniden gözden geçirmeleri;

V-ARAŞTIRMA

18-Çocuk suçluluğu konusunda, bu alandaki politikanın temelini sağlayacak şekilde mukayeseli araştırmaların geliştirilmesi ve teşvik edilmesi, bunun için konulardaki çalışmalara önem verilmesi:

-Önleyici tedbirler alınması;

-Polis ile gençler arasında ilişkiler kurulması;

-Yeni suç politikalarının küçüklere özgü hukuk sisteminin işlevi üzerindeki etkilerinin araştırılması:

-Bu alanda çalışan herkes için özel eğitim verilmesi;

-Çocuk suçluluğu ile yetişkin genç suçluluğunun mukayeseli özellikleri, bunun yanısıra bu yaş gruplarına uygun yeniden eğitim ve toplumla bütünleşme tedbirleri;

-Özgürlükten yoksun bırakmaya alternatifler;

-Genç suçluluğuna karşı alınan tedbirlere toplumun katılımı;

-Bir taraftan demografik faktörlerle iş pazarı arasındaki ilişki, diğer taraftan çocuk suçluluğu;

-Suçluluk ve suçluluğa verilen tepkiler alanında tüm medyanın rolü;

- Genç kişilerin haklarının korunması için, şikayet kurulları veya gençlik ombudsmanı gibi kurumlar;

- Genç suçlular ile mağdurları arasında uzlaştırma tedbirleri ve bunun usulleri;